

**בבית הדין הצבאי המחוזי
במחוז שיפוט מ"ל
בפני:**

סא"ל סיגל טורג'מן - אב"ד

רס"ן ניצן אהרוני - שופט

רס"ן ישי המנחם - שופט

(ע"י ב"כ, סגן גל אלוני)

בעניין: התובע הצבאי

נגד

(ע"י ב"כ, רס"ן אורן ליבר; סגן אנסטסיה סורז'נקו)

מ/XXX טוראי ע' ג'

הכרעת דין

על-פי הודאתה, מורשעת הנאשמת, טוראי ע' ג', בעבירות של שימוש ברכוש צבאי ללא רשות ללא מטרות הצבא, נהיגה בקלות ראש, מסירת ידיעות כוזבות, בהתאם לכתב האישום המתוקן ולפרטים הנוספים.

ניתנה היום, 30.7.2017, ז' באב התשע"ז, והודעה בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופט

אב"ד

שופט

בבית הדין הצבאי המחוזי

במחוז שיפוט מטכ"ל

בפני:

סא"ל סיגל טורג'מן - אב"ד

סרן רז עילם - שופטת

סרן מאור קאופמן - שופט

(ע"י ב"כ, סגן גל אלוני)

בעניין: התובע הצבאי

נגד

(ע"י ב"כ, רס"ן אורן ליבר; סגן אנסטסיה סורז'נקו)

מ/XXX טוראי ע' ג'

ג ז ר - ד י נרקע

1. הנאשמת, טור' ע' ג', הורשעה בהתאם להודאתה בכתב אישום מתוקן, שייחס לה שלוש עבירות: האחת, עניינה שימוש ברכוש צבאי שלא למטרות הצבא, לפי סעיף 79(א) לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (להלן: "חוק השיפוט הצבאי"), אליה צורפה העבירה שעניינה הנוהג ברכב ללא רשות בעליו, לפי סעיף 36ב(א) לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "פקודת התעבורה"); העבירה השנייה, עניינה נהיגה בקלות ראש, לפי סעיף 62(2) לפקודת התעבורה, ביחס אליה צורף סעיף 38(2) לפקודת התעבורה, המחייב פסילת מינימום של שלושה חודשים; העבירה השלישית, עניינה מסירת ידיעות כוזבות, לפי סעיף 108 לחוק השיפוט הצבאי.

2. לפי כתב האישום המתוקן והפרטים הנוספים, שימשה הנאשמת במועד ביצוע העבירות בתפקיד סמלת מבצעים ובטרם יצאה למשימות נשוא כתב האישום, תודרכה לתפקיד מפקדת נסיעה. ביום 15/11/15, שימשה הנאשמת כמפקדת נסיעה והתחלפה עם טור' מ' ו' במקומות כך שהיא עצמה נהגה בכלי רכב צבאי מסוג "קיה פיקנטו" ללא רשות ושלא לצורכי הצבא, כאשר אין היא מחזיקה ברישיון נהיגה כלל. הנאשמת התקשרה לחברתה והציעה לה להצטרף לסיבוב בכלי הרכב הצבאי מחדר האוכל ועד לחמ"ל משך כ-10 דקות. למחרת היום, במהלך סיור שמירה במחנה צריפין הציעה שוב לטור' ו' להתחלף עמו במקומות ולבצע סיבוב בכלי הרכב כיוון שהוא נראה

לה עייף. הנאשמת נהגה במהירות של כ- 60 קמ"ש במשך כ-10 דקות, בדרך בה מהירות הנסיעה המותרת היא עד 30 קמ"ש. לאחר שמספר פעמים האיצה את המהירות וניסתה להגיע למהירות של 100 קמ"ש, איבדה שליטה על הרכב ופגעה בפח זבל. כתוצאה מהתאונה נפגעו טור' ו' והנאשמת ופוננו באמבולנס ולרכב הצבאי נגרם נזק בסך של כ-16,614 ₪.

3. לאחר שהתרחשה התאונה, התחלפה הנאשמת חזרה במקומות הישיבה עם טור' ו' ותיאמה עמו גרסה, אותה מסרו למפקדיהם, וזו שימשה לטופס דיווח התאונה, לפיה נהג טור' ו' ברכב הצבאי בעת התרחשות התאונה. בחקירותיה במצ"ח עמדה הנאשמת על גרסה זו בשתי אמריות הראשונות וטענה שהתאונה התרחשה כתוצאה מכך שהבהילה את טור' ו' כאשר התעלפה בעקבות מחלת האפילפסיה ממנה סובלת. רק באמרתה השלישית, לאחר שהודתה בנסיבות התרחשות התאונה, טענה שהיה ברשותה רישיון נהיגה אזורי אשר נשלל ממנה מספר ימים קודם לתאונה. בחקירתה האחרונה טענה, כי לא הוציאה רישיון נהיגה כיוון שהיא סובלת מבעיית התעלפויות (אפילפסיה) המונעת ממנה להוציא רישיון.

נסיבותיה האישיות של הנאשמת

4. הנאשמת התגייסה לשירות ביום 17/05/15 וסיימה את שירותה הסדיר ביום 31/05/17, אז הוצבה בכוחות המילואים. כתב האישום המקורי בעניינה הוגש ביום 15/03/17 והטיעונים לעונש נשמעו ביום 24/09/17. במועד הדיון הציגה הנאשמת הזמנה למועד נישואיה ביום 17/10/17 ומסמך רפואי, בו צוין כי היא בהיריון ונטען כי היא נמצאת בחודש הרביעי להריונה.

5. הנאשמת לא העידה לעונש, אבל לפני בית הדין נשמעה עדותם של **שלושת מפקדיה**. רס"ן ש' ד', סגן מפקד יחידת בה"ח במצל"ח, שתיאר שתחילת שירותה הצבאי לא היה תקין אבל בהמשך לאחר האירועים נשוא כתב האישום "חל מהפך מדהים", כך הסביר –

"פשוט שינוי מקצה לקצה של 180 מעלות בהתנהגות, ללא בעיות משמעת מאז ואפילו התקדמות באחריות שזה בא לידי ביטוי שאפילו הפכנו אותה למש"קית שאחראית על נושא האבטחה ביחידה, עד כדי כך. הפגינה אסרטיביות, מקצועיות משהו אחרי האירוע הזה השתנה לטובה וראינו את ע' אחרת עם יכולות מדהימות בעיניי. ואפילו בוועדה חריגה מאוד קיבלה מאתנו מצטיינת שנה שעברה ביום העצמאות על אף ההתנגדות ונלחמו על זה כדי שתקבל כי

מבחינתי מגמת ההשתפרות והמהפך שעשתה החיילת זה
מה שאני מנסה לקיים ביחידה."

בנוסף העידו שני מפקדיה הישירים של הנאשמת והתייחסו באופן דומה לתקופת שירותה ולהתפתחות שחלה בה - מר א' ו', אע"צ בתפקיד מפקד מרכז לוגיסטיקה במצל"ח, שהיה מפקדה של הנאשמת בתחילת שירותה כמאבטחת משך שנה וחצי (ע"ה 2); ושי' ש' (ע"ה 3), ממונה בטיחות והגנת הסביבה, שהיה אחראי על האבטחה במשך חצי השנה האחרונה של שירותה.

טיעוני הצדדים

6. **התביעה הצבאית** ביקשה להחמיר עם הנאשמת נוכח המסוכנות הרבה לנהג, לנוסעי כלי הרכב ולעוברי הדרך בנהיגה על ידי מי שלא ידעה לנהוג בשתי הזדמנויות, תוך הזמנה של חיילת נוספת לנסיעה. הנאשמת נהגה בצורה פראית שהסתיימה בתאונה. לאחר מכן התחלפה חזרה במקומות הישיבה עם הנהג, תיאמה עמו גרסאות ותלתה את התאונה בכך שהתעלפה והבהילה אותו. גרסה זו נמסרה למפקדים, לפיה נערך טופס דיווח התאונה וזו הגרסה שנמסרה למצ"ח. התביעה הדגישה, כי בפן התעבורתי הנאשמת לא קיבלה כל הכשרה פורמלית ולא ידעה לנהוג כך שכלי הרכב שימש בידה כנשק והיא נטלה סיכון מודע לחייהם של יושבי הרכב וכלל משתמשי הדרך. הנאשמת נסעה במהירות הכפולה מזו המותרת ואף ניסתה להאיץ למהירות של 100 קמ"ש.

7. בהיבט המשמעותי, נהגה הנאשמת ברכב שאינו שייך לה או לנהג, שותפה למעשה, אלא דובר ברכב שיועד למשימת אבטחה של המחנה. הנסיעה בוצעה תוך פגיעה באמון שניתן בנהג, שהרכב הופקד בידיו, ובאמון שניתן בנאשמת כמפקדת הנסיעה, האחראית לוודא שהנסיעה תסתיים בשלום מבלי שהנהג יעבור עבירה. הנאשמת ניצלה את הטענה בדבר מחלה כדי להשיג פטור מענישה ודבקה בגרסה זו עד לחקירתה האחרונה תוך פגיעה במשמעת הצבאית, בפרט מצד מי שהייתה סמלת מבצעים, תפקיד אחראי ממנה מצופה היה להקפיד אחר הפקודות. התביעה גרסה, כי הנאשמת היוותה "הרוח החיה" בפרשה, היא זו שפנתה אל הנהג ושכנעה אותו לאפשר לה לנהוג והיא שנהגה למרות שלא היה לה רישיון. התביעה סברה שיש להתייחס למכלול העבירות כ"פרשה אחת".

8. לא נעלמו מעיני התביעה נסיבותיה האישיות של הנאשמת, אך התובע הפנה למקרה דומה של נאשמת בהיריון, בתיק ח"א (מחוזי) 17/17 **התוב"ץ נ' טור' נ' א'**, שם הוטל במסגרת הסדר טיעון עונש מאסר בדרך של עבודות צבאיות לאחר שנבחנה התאמתה.

במקרה זה איפשרה הנאשמת לחיילת אחרת, שלא היתה מורשית, לנהוג בכלי הרכב והתרחשה תאונה, אז התחלפו השתיים במקומות וכך דיווחו על שארע. הוטלו עליה במסגרת הסדר טיעון 45 ימים עבודות צבאיות, 30 ימי מאסר מותנים למשך שנתיים, פסילת רשיונות בפועל למשך 9 חודשים ופסילה מותנית למשך שנתיים.

9. התביעה הסבירה את חלופ הזמן מאז מועד ביצוע העבירה ועד להגשת כתב האישום בצורכי החקירה ובהתחשב בכך עתרה להטיל על הנאשמת עונש מאסר בדרך של עבודות צבאיות. לעניין הפסילה ביקש התובע להטיל על הנאשמת את פסילת המינימום הקבועה בחוק למשך שלוש שנים.

10. על שותפה של הנאשמת, **טור' ו'**, הוטל במסגרת הסדר טיעון בתיק מט(מחוזי) 215/17 עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודה צבאית למשך 55 ימים לצד עונש מאסר מותנה בן 60 ימים למשך שנתיים; ששה חודשים פסילת רשיונות לצד שלושה חודשי פסילה מותנים למשך שנתיים וקנס בסך 200 ₪. התביעה הסבירה, כי השותף העלה טענות ראייתיות הנוגעות למודעותו לכך שהנאשמת לא החזיקה ברישיון נהיגה אזרחי. התביעה סברה, כי יש לקבל את הענישה בעניינו של טור' ו' כנקודת המוצא לעונש בעניינה של הנאשמת.

11. **ההגנה** הדגישה את השיהוי הרב מאז מועד ביצוע העבירה ואת הליך השיקום הניכר שעברה הנאשמת במהלך תקופה זו. אלה לעמדתה מצדיקים להסתפק בענישה של קנס ופסילה הדומים לאלה שהוטלו על שותפה.

12. ההגנה ביקשה לראות בהשתלשלות האירועים מסכת עובדתית אחת. ההגנה הדגישה שההרשעה בעבירה שעניינה מסירת ידיעות כוזבות בעלת אופי משמעותי ולמרות זאת תישא הנאשמת ברישום פלילי הגם שהוא מופחת. ההגנה ציינה, כי הנאשמת וטור' ו' נידונו בדין משמעותי מיד אחרי המעשה, אולם פרקליט תעבורה החליט לבטל הליך זה בשנת 2015, כך שמבחינת הנאשמת, גרסה, נוצרה סופיות בהליך והיא המשיכה בדרכה עד שבאפריל 2017 הוגש כתב האישום.

13. ההגנה הדגישה, שהנאשמת הודתה בכתב האישום המתוקן ונטלה אחריות על מעשיה. הנאשמת הייתה בתחילת דרכה במועד ביצוע העבירה ואילו אחריה עלתה על דרך הישר ועשתה כברת דרך משמעותית בדרך של הצטיינות, למרות אינדיקציית מצ"ח פתוחה, כפי שנלמד מעדויות המפקדים. ההגנה סירבה לראות בנאשמת ה"רוח החיה" למעשה וטענה שהמעשים נעשו יחדיו, כאשר למעשה טור' ו' הוא זה ששלט בכלי הרכב והיה בעל היכולת להשפיע מי ינהג בכלי הרכב אם בכלל. ההגנה הדגישה שהנזק שנגרם הוא נזק פחות קל והנאשמת וטור' ו' יצאו ללא פגיעה גופנית משמעותית, כאשר הנאשמת מוכנה לשלם כל פיצוי שיידרש.

14. ההגנה התייחסה לנסיבותיה האישיות של הנאשמת, הוריה גרושים והיא מתגוררת עם אביה כך שלדברי מפקדיה נקודת ההתחלה שלה בשירות הייתה קשה. הנאשמת השתחררה במאי 2017 והשתלבה במעגל העבודה עד לאחרונה. במועד הטיעונים הייתה עסוקה במעבר דירה לקראת החתונה, אך בכוונתה לחפש בקרוב עבודה חדשה. הנאשמת הוכיחה את עצמה במהלך השירות וקודמה לתפקיד קשה יותר. ההגנה סבורה כי אין זה הוגן לדרוש מהנאשמת לבצע במצבה כשהיא בהיריון עבודות שירות כאשר את המסר ניתן להעביר גם בדרך של פסילה. ההגנה ציינה, כי במהלך התקופה עד לדיון בעניינה לא עשתה הנאשמת רישיון כדי לראות מה קורה עם התיק.

15. **בדברה האחרון** מסרה הנאשמת, כי היא מודעת לטעות שעשתה, היא נהגה בפזיזות, היא מצטערת ומרגישה שעשתה שינוי וכעת עליה לשלם בגין מעשיה "אני הופכת להיות אימא מן הסתם שארצה להבהיר לבן שלי מוסרים".

16. לאחר שנשמעו טיעוני הצדדים, הופנתה הנאשמת **לרמ"ד שיקום במקמץ"ר** לצורך בחינת התאמתה לריצוי עונש בדרך של עבודה צבאית. בפניה הביעה הנאשמת חוסר רצון לרצות את העונש בדרך זו ולכן קבעה רמ"ד שיקום בסיום חוות דעתה, כי—
 "הנאשמת לא נמצאה מתאימה לריצוי העונש בדרך של עבודה צבאית, זאת לאור, נסיבותיה האישיות, מחויבותה הצבאית והתרשמות הח"מ כי אינה תוכל לעמוד ולהתמיד בעונש מסוג של עבודה צבאית".

דיון והכרעה

17. מלאכה מורכבת היא לגזור את עונשו של נאשם, מלאכה שהוגדרה כ"מלאכה הקשה ביותר בתפקידו של השופט" (ע"פ 8164/02 **פלונים נ' מ"י** (נבו, 17/03/03)). בעניינה של הנאשמת מצאנו מלאכה זו כמורכבת ביותר -

"הקשה בתפקידי השופט הוא בגזירת עונשו של נאשם".
 אכן, אחריות השופט בחריצת מידת העונש היא כבדה ביותר. היא מצריכה הפעלת שיקול דעת רחב ומעמיק. היא מחייבת ראיית תמונה רב-מימדית, הנוגעת הן לאדם הקונקרטי (עקרון הענישה האינדיבידואלית) והן לנסיבות ההרשעה (עקרון ההלימה והשוויוניות בענישה). ספר החוקים והלכות הדין אינם אלא נקודת מוצא לבחינת מידת העונש. לתוצאה העונשית הראויה והמידתית בעניין הקונקרטי יוכל השופט להגיע רק לאחר שבחן בקפידה

ואיזן בין כלל השיקולים, אשר בדרך הטבע מוליכים לכיוונים נוגדים..." (ע/74/09 תא"ל מ' ת' נ' התצ"ר).

18. פרשה חמורה הונחה לפנינו בכל הנוגע להתנהגות הנאשמת לאחר התאונה, מעבר לנהיגה הלא מורשית וללא רישיון נהיגה כלל בשתי הזדמנויות ולנזק שנגרם כתוצאה ממעשיה. מצאנו להתייחס למסכת האירועים שבה הורשעה הנאשמת כ"פרשה אחת" לאור הקשר ההדוק בין האירועים (ע"פ 4910/13 בני ג' אבר נ' מ"י (נבו, 29/10/14)).
19. שמענו את עדויות המפקדים, שטרחו והתייצבו לדיון ארבעה חודשים לאחר שהשתחררה הנאשמת משירות, כדי לתאר את השינוי שעברה ולהביע את תמיכתם בה. הקשבנו בקשב רב לטיעוני הצדדים אשר מיקדו טיעוניהם בבחירה בין עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות צבאיות אל מול הימנעות מעונש זה והסתפקות בעונש מאסר מותנה לצד פסילת רישיונות הנהיגה.
20. כשלעצמנו סברנו, כי העונש הראוי לנאשמת צריך לכלול רכיב של מאסר לריצוי בפועל בדרך של עבודות צבאיות, כמקובל בפסיקה, אלא שעמדתה של הנאשמת בפני הממונה לצד נסיבותיה האישיות הקשורות להיריונה המתקדם, הובילו להחלטה שאין היא מתאימה לריצוי העונש בדרך זו. על כן, נאלצנו לבחון את רכיבי הענישה האחרים המתאימים לעניינה של הנאשמת, כאשר הבאנו בחשבון שתמהילי הענישה המקובלים בפסיקה נתנו את הבכורה לרוב לרכיב הענישה של מאסר, גם אם בדרך של עבודות צבאיות, אשר אינו מתאים לענייננו.
21. נפנה לבחון את עונשה של הנאשמת בהתאם לכללים שנקבעו בתיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**) להבניית שיקול הדעת השיפוטי. בהתאם לכללים אלו יש לקבוע את מתחם העונש, ההולם את מעשה העבירה שבו הורשע הנאשם, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. זאת, תוך שמירה על עקרון ההלימה, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בהמשך לכך, אם אין שיקולים המצדיקים סטייה מאותו מתחם, ייקבע עונשו של הנאשם תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בנסיבות ביצוע העבירה אלא בנסיבותיו האישיות של הנאשם.

(1) מתחם הענישה ההולם

22. העבירה שעניינה שימוש ברכוש הצבא ובפרט ברכב צבאי שלא למטרותיו וללא רשות נועדה להגן על רכוש הצבא ובפרט על כלי הרכב הצבאיים, שמיועדים דרך כלל לביצוע משימות צבאיות. שימוש לא מורשה בכלי רכב צבאי מעמיד את הנאשם ואת

כלי הרכב לסכנה של נהיגה ללא ביטוח מתאים ומהווה סכנה ממשית לחיי אדם. העבירה שעניינה נהיגה בקלות ראש נועדה אף היא לשמור על נהיגה זהירה ובטוחה ולהגן על הערך העליון של חיי אדם.

23. לצד זאת, העבירה של מסירת ידיעות כוזבות נועדה לשמור על הסדר ועל טוהר הליך החקירה, שבמסגרתו נדרש אדם למסור מידע אמיתי ונכון, תוך שמירה על המשמעת הצבאית.

24. מבחינת **"הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה"** במקרה שלפנינו, מצאנו שהנאשמת היתה **"הרוח החיה"** והדומיננטית בפרשה. עולה מכתב האישום המתוקן, שהיא זו שהניעה את טור' ו' לאפשר לה לנהוג בכלי הרכב ולמדנו שהוטל ספק בדבר מודעותו לכך שנעדרה רישיון נהיגה כלל. היא גם תיאמה עמו גרסה לאחר האירוע, בה אחזה משך שלוש חקירות כשאף ניסתה להשיג הקלה עבורו בטענה שביצע את התאונה כתגובה לכך שהתעלפה בגלל מחלת האפילפסיה בה כלל אינה חולה. גם בהמשך תלתה את העדר הרישיון במחלה זו. הניצול הציני של מאפייניה של מחלה שבה אינה חולה פגע באימון שניתן במי המייחס לעצמו מחלה מן הסוג האמור.

25. הנזק שנגרם לכלי הרכב היה נזק בלתי מבוטל ורק במזל לא נגרם נזק לחיי הנאשמת ולנוסעים עמה בכלי הרכב. מבחינת הדיווח הכוזב פגעה הנאשמת באמון טפסי הדיווח על תאונה והתנהגותה גררה בזבוז משאבים לריק במהלך החקירה, כאשר תיאום הגרסאות נשא חשש שמא לא תיחשף האמת. במצב דברים שכזה היתה מוטלת אחריות שווא על כתפיו של הנהג המורשה טור' ו' על מעשה שלא עשה. אין חולק שהנאשמת הבינה את מעשיה והיתה לה יכולת להימנע מכך הן בכל הנוגע לנסיעה בכלי הרכב והן בכל הנוגע להתנהלותה לאחר מכן במהלך הדיווח והחקירה.

26. מבחינת **"מידת אשמה"** של הנאשמת נראה, אפוא, כי הנאשמת היתה דומיננטית בביצוע המעשים ולא הושפעה מגורם חיצוני הן במעשיה והן בהתנהגותה לאחר התאונה. הנאשמת היתה מפקדת הנסיעה ובשעה שבה מחובתה היה לדאוג לכך שהנהג לא יבצע עבירות ביצעה היא עצמה עבירות חמורות.

27. הצדדים הציגו פסיקה המשקפת לעמדתם את מדיניות הענישה הנוהגת. לצורך כך שילבו בין פסיקה שבבסיסה הסכמות עונשיות לבין טיעונים פתוחים.

28. **התביעה** הפנתה אל ע"ת 82/10 **התוב"ץ נ' טור' ה' י'** הוטל במסגרת הסדר טיעון על נאשמת, שנהגה שלוש פעמים ברכב אבטחה ללא היתר וללא רישיון נהיגה עד שגרמה לתאונה, 60 ימי מאסר לריצוי בדרך של עבודות צבאיות לצד עונש מאסר מותנה, ו-4 שנות פסילת רישיונות לצד 6 חודשי פסילה מותנים.

בתיק דר(מח) 135/16 **התוב"ץ נ' סמ"ר ל' ל'**, ביצע מספר נסיעות משך יומיים, מבלי שהחזיק ברישיון נהיגה ואיפשר לאחרים לנהוג, אחת הנסיעות הסתיימה בתאונה

וניסה לשבש את החקירה, הוטלו עליו במסגרת הסדר 100 ימי מאסר לריצוי בפועל בדרך של עבודות צבאיות לצד 30 ימי מאסר מותנים למשך 3 שנים, פסילת רישיונות למשך 3 שנים לצד 3 חודשי פסילה מותנים למשך 3 שנים והורדה לדרגת טוראי.

בתיק מר (מחוזי) 637/10 **התוב"ץ נ' רב"ט א' ש'** נהג בג'יפ צבאי ללא אישור וללא רישיון נהיגה כלל בנהיגה פראית ומסוכנת שגרמה לתאונה, אותה ניסה להסתיר ולא דיווח עליה. הוטלו עליו במסגרת הסדר טיעון 40 ימי מאסר לריצוי בפועל לצד 60 ימי מאסר מותנים למשך שנתיים, פסילת רישיונות בפועל למשך 3 שנים לצד 12 חודשי פסילה מותנים והורדה לדרגת טוראי.

בתיק ז"י (תעבורה) 129/10 **התוב"ץ נ' רב"ט ב'** נהג הנאשם ברכב מסוג האמר לצרכיו הפרטיים בשתי הזדמנויות מבלי שנגרמה תאונה והוטלו עליו במסגרת הסדר טיעון 50 ימי מאסר לריצוי בפועל לצד 3 חודשי מאסר מותנים למשך שנתיים בגין עבירה של שימוש ברכוש הצבא שלא למטרותיו וחודש מאסר למשך שנתיים בגין עבירה של נהיגה ללא רישיון, פסילת רישיונות למשך 3 שנים לצד שנה פסילה מותנית למשך 3 שנים.

בתיק דר (תעבורה) 103/10 **סמ"ר ק' נ' התוב"ץ** עשה הנאשם שימוש לא מורשה וללא רישיון בג'יפ ממוגן וגרם לתאונה, הוטלו עליו במסגרת הסדר 30 ימי מאסר לריצוי בפועל לצד 45 ימי מאסר מותנים למשך שנתיים, פסילת רישיונות למשך 30 חודשים לצד 10 חודשי פסילה מותנים למשך שנתיים.

בתיק מר (תעבורה) 63/13 **התוב"ץ נ' רב"ט א'** עשה הנאשם שימוש ברכב צבאי ללא היתר וללא רישיון נהיגה בשש הזדמנויות במשך תקופה וביקש מהנוסעים ברכב שלא לספר על כך, הוטלו עליו במסגרת הסדר 33 ימים לריצוי בפועל לצד 50 ימי מאסר מותנים למשך שנתיים, 30 חודשי פסילת רישיונות ו-3 חודשים מותנים למשך שנתיים.

בתיק צפ (תעבורה) 175/12 **התוב"ץ נ' טור' י'** עשה הנאשם, שעה שהיה מרותק, שימוש בלתי מורשה בכלי רכב צבאי וגרם לתאונה, הוטלו עליו במסגרת הסדר 18 ימי מאסר לריצוי בפועל לצד עונש מאסר מותנה בן 60 ימים למשך שנתיים, פסילת רישיונות למשך שלוש שנים ושלושה חודשים לצד פסילה מותנית של ארבעה חודשים למשך שנתיים.

בתיק דר (תעבורה) 98/09 **התוב"ץ נ' סמל ז'** נהג הנאשם במשאית ללא היתר וללא רישיון נהיגה כלל וגרם לתאונה, הוטל עליו במסגרת הסדר טיעון חלקי 35 ימי מאסר לריצוי בפועל לצד 6 חודשי מאסר מותנים למשך שנתיים, 40 חודשי פסילת רישיונות לצד 6 חודשים מותנים למשך שנתיים בגין עבירה של נהיגה ללא רישיון תקף, שימוש

ברכוש הצבא שלא למטרותיו ועזיבת מקום תאונה ללא מסירת פרטים ו-4 חודשי פסילת רישיונות למשך שלוש שנים.

בע"ת 60/12 סמל ת' נ' התצ"ר נהג בטרקטור מונע כדי להזיזו מאזור של מטוס קרב מבלי שקיבל רשות וכשאובד שליטה נכנס הטרקטור במטוס וגרם לו לנזק והשבתה ליומיים. אושר עונש של 25 ימי מאסר לריצוי בפועל לצד 45 ימי מאסר מותנים, שנתיים פסילה בפועל לצד פסילה מותנית והורדה לטוראי.

29. ההגנה מצדה הפנתה למגוון רחב של פסיקה הן מהמערכת הצבאית והן מהמערכת האזרחית, בעיקר בכל הנוגע לעבירות התעבורתיות שיוחסו לנאשמת.

בע/101/11 סמ"ר א' ג' נ' התצ"ר עמד בית הדין לערעורים על החומרה הרבה במעשי הנאשם כאשר נהג ברכב מסוג האמר ללא רישיון וללא אישור לכך והרכב התהפך והוא נחבל חבלה של ממש. מתוך התחשבות בפגיעה בו ובנסיבות מבית הוחלט לפנים משורת הדין להקל בעונש הפסילה ל-10 חודשים.

במספר פסקי דין דובר בנהיגה בקלות ראש כשלנהג היה רישיון נהיגה - ע/22/13 התצ"ר נ' סמל מ' נהג בדרך כורכר, כשהסיט את המבט הדרך התעקלה והרכב סטה ופגע בגוף תקשורת בצד הדרך. בערעור הוסכם על הטלת פסילת רישיונות למשל 60 יום לצד שלושה חודשי פסילה מותנים למשך שנתיים וקנס בסך 200 ₪; ע"ת/95/08 התצ"ר נ' רס"ם ב' ז' נהג ברכב צבאי בעקומה, הסיט את היד מההגה וזה נמשך שמאלה ואז איבד שליטה, בערעור סוכם ואושר עונש של 4 חודשי פסילה לצד 3 חודשי פסילה מותנים, קנס בסך 400 ₪ ופיצויים בסך 300 ₪.

ע/09/16 טור' ד' נ' התצ"ר נסע לאחור המערער ברכב מסוג טיוטא היילקס על אף שנעדר רישיון נהיגה צבאי ונאסר עליו להיכנס לרכב ופגע בשני חיילים שעמדו מאחוריו ונחבלו. נוכח נסיבותיו האישיות ושירותו המועיל והתורם הגיעו הצדדים לענישה מוסכמת של פסילת רישיון של 89 ימים לצד פסילה על תנאי וקנס בסך 100 ₪.

ערעור תעבורה 67/17 התצ"ר נ' ל' נהג המערער ברכב צבאי ואיבד שליטה. הגיעו הצדדים להסכמה על עונש של 60 ימי פסילת רישיונות לצד 90 ימי פסילה על תנאי וקנס על סך 500 ₪.

בתיק מט(תעבורה) 223/16 התוב"ץ נ' סמ"ר ב' נהג במלגזה והעמיס על גבי שיניה חייל אחר שישב על כיסא משרדי, כשה קם לרדת עלה הנאשם על השוק השמאלי של החייל ונפל ונחבל וקיבל 60 ימי מחלה בגין שבירת רגלו. אושר הסדר לפיו הושתו על הנאשם שהשתחרר מן השירות 20 ימי עבודה צבאית, שלושה חודשי פסילה, שלושה חודשי פסילה מותנת למשך שנתיים וקנס בסך 800 ₪.

מרכז(תעבורה) 18/17 התוב"ץ נ' סגן פ' כתוצאה מהסטת ידו לטלפון הנייד שהיה מונח במושב לידו סטה הרכב לנתיב הנגדי תוך שחצה קו הפרדה רצוף והתנגש בחזית אוטובוס אזרחי. אושר עונש של ארבעה חודשי פסילת רישיונות ושישים ימי פסילת מותנת למשך שנתיים וקנס בסך 800 ₪.

30. לאור האמור ובנסיבות המתוארות מצאנו לקבוע את מתחם הענישה בכל הנוגע לעונש המאסר בין עונש מותנה בלבד לבין עונש מאסר בדרך של עבודה צבאית למשך שלושה חודשים.

31. אשר לרכיב הפסילה, קובע **סעיף 36ב(א) לפקודת התעבורה** פסילת מינימום –

"הנוהג ברכב ללא רשות של בעלו או של המחזיק כדין ברכב, ובלי שהנוהג הוא בעל רשיון נהיגה תקף לאותו סוג רכב, ייפסל בפועל מהחזיק או מקבל רשיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משלוש שנים, בנוסף על כל עונש אחר שיפסוק בית המשפט, ובלבד שאם החליט בית המשפט להטיל פסילה לתקופה קצרה מזו יפרש בפסק דינו את הנימוקים להחלטתו..."

32. לצד זאת, מחייבת ההרשעה בעבירה שעניינה נהיגה בקלות ראש, עונש מינימום של פסילת רישיון נהיגה למשך 3 חודשים (**סעיף 38(2) לפקודה**).

33. במקרה שלפנינו בנסיבות המתוארות, נמצא מתחם הענישה בכל הנוגע לעונש הפסילה בתוך טווח רחב שבין שלושה חודשים ועד ארבע שנים כתלות במכלול המרכיבים שנקבעו בתמהיל. לאחר שמצאנו שלא ניתן להטיל על הנאשמת עונש של מאסר בדרך של עבודה צבאית, מצאנו לקבוע את המתחם בין שנה לחמש שנים.

34. לא מצאנו, כי במקרה זה קיימים "שיקולי שיקום" או "הגנה על שלום הציבור" המצדיקים סטייה מן המתחם.

(2) קביעת העונש בתוך המתחם

35. לאחר שנקבע מתחם הענישה, נפנה לבחון את "**הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**" אלו הנסיבות הקשורות בנאשמת עצמה. מעדויות המפקדים למדנו, כי הרקע המשפחתי של הנאשמת מורכב, היא החלה את השירות כשהתגוררה עם אביה וללא קשר עם אמה. בתחילת השירות היו לה בעיות משמעות, בגין חלקן הועמדה לדין משמעותי, אך חל מפנה בהתנהגותה בהמשך, מפנה שתואר בעדויות המפקדים כ"מהפך מדהים" עד כדי כך שהומלצה כמצטיינת. הנאשמת הצליחה להשלים שירות צבאי מלא תוך התקדמות בתפקידים לתפקיד פיקודי נושא אחריות וגילתה מוטיבציה רבה. גם גיליון ההתנהגות שלה עבר שינוי במהלך תקופת השירות.

36. מסירת הגרסה הכוזבת על ידי הנאשמת בטופס דיווח התאונה ובמהלך החקירה פגעה בחקירה ויצרה שיהוי בקצב התקדמותה. אולם זו לא יכולה לשמש הסבר לכך שכתב האישום בעניינה הוגש שנה וארבעה חודשים לאחר מועד ביצוע העבירה, חודשיים בלבד לפני שסיימה את שירותה הצבאי. הובא לידיעתנו כי כתב האישום הוגש לאחר שהליך משמעותי בוצע מיד לאחר האירוע, בכך יש כדי להחמיר את אינטרס ההסתמכות של הנאשמת בדבר סיום ההליכים בעניינה סמוך לאחר האירוע.
37. מאז השתחררה הנאשמת היא עושה את דרכה במערכת האזרחית ועבדה עד לאחרונה. בימים האחרונים היא נישאה לבחיר לבה ונושאת ברחמה את פרי בטנה. כרגע נמצאת היא בחודש החמישי להריונה. אין מחלוקת כי העונש שיוטל עליה, ככל שיוטל, צפוי להשפיע עליה ועל בני משפחתה.
38. בבואנו לגזור את עונשה של הנאשמת התלבטנו בין חומרת העבירות שיוחסו לה, שלטעמנו חייבו ענישה בדרך של מאסר לריצוי בדרך של עבודות צבאיות, לבין חלופ הזמן מאז מועד ביצוע העבירה, במהלכו עשתה שינוי משמעותי בשירות ונוצרו נסיבותיה האישיות העדכניות. במצב דברים זה, החלטנו ליצור תמהיל ענישה מתאים עבור הנאשמת שיהלום את מצבה הנוכחי ויחליף את רכיב המאסר.
39. לא מצאנו כל הצדקה להקלה בעונש פסילת הרישיונות המחוייב לפי החוק, בהתחשב בכך שכרגע אין לנאשמת כל רישיון נהיגה. מצאנו שאיזון נכון של רכיבי הענישה מחייב הטלה של עונש פסילת רישיונות ממושך מעונש המינימום וזאת לצד עונש מותנה משמעותי.
40. נוכח הנזק שגרמה הנאשמת במעשיה וכיוון שאילו היה מוטל עליה עונש בדרך של עבודה צבאית היה לריצוי העונש בדרך זו משום משמעות כלכלית עבור מי שהיא כיום אזרחית, מצאנו להטיל עליה רכיב ענישה כלכלי משמעותי שישולם על ידה במספר תשלומים.
41. לצד כל אלה, על אף שלא יוטל על הנאשמת עונש של מאסר בדרך של כליאה ממשית או בדרך של עבודות צבאיות, מצאנו להטיל עליה עונש מאסר מותנה שירתיעה מלשוב ולבצע עבירות דומות בעתיד.
42. לבסוף, בעת קביעת עונשה של הנאשמת, לא נעלם מעינינו עונשו של השותף למעשה העבירה. חרף ההבחנות בין השניים ועל אף שמצאנו לייחס חומרה רבה יותר למעשי הנאשמת, לא יכולנו במגבלות כלי הענישה שבידינו ליצור מדרג בר השוואה ביניהם.

סוף דבר

43. לאור כל האמור לעיל, החלטנו להטיל על הנאשמת את העונשים הבאים :

- א. ארבע (4) שנים פסילת רישיונות נהיגה.
- ב. שנה פסילת רישיונות נהיגה, המותנת למשך שלושה (3) שנים שלא תעבור עבירה שעניינה נהיגה ללא אישור או ללא רישיון נהיגה או נהיגה בקלות ראש.
- ג. עונש מאסר מותנה בן שלושה (3) חודשים למשך שנתיים (2) שלא תעבור עבירה שעניינה שימוש ברכוש הצבא שלא למטרותיו או עבירה שעניינה מסירת ידיעות כוזבות או כל עבירה שיש בה יסוד של מרמה או שיבוש מהלכי חקירה ומשפט.
- ד. קנס בסך אלפיים (2000) ש"ח, אשר ישולם ב-חמישה (5) תשלומים שווים החל מיום 10.01.2018.

זכות ערעור כחוק.
ניתנה היום, 15.11.2017, כ"ו בחשוון התשע"ח, והודעה בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופט

אב"ד

שופטת